

Bjørnstjerne Bjørnson

Faderen

Den mann det her skal fortelles om, var den mektigste i sitt prestegjeld; han het Tord Øverås. Han stod en dag i prestens kontor, høy og alvorlig; «Jeg har fått en sønn,» sa han, «og vil ha ham over dåpen.» - «Hva skal han hete?» - «Finn etter far min.» - «Og fadderne?» - De ble nevnt og var da av bygdens beste menn og kvinner av mannens slekt. «Er det ellers noe?» spurte presten, han så opp. Bonden stod litt; «jeg vil gjerne ha ham døpt for seg selv,» sa han. - «Det vil si på en hverdag?» spurte presten, han så opp. «Ellers er det ingen ting?» bonden dreide huen, som ville han gå. «På Lørdag førstkomende, 12 Middag». Da reiste presten seg: «Ennå dog dette,» sa han, og gikk like bort til Tord, tok hans hånd og så ham inn i øynene; «give Gud at barnet må bli deg til velsignelse!»

Seksten år etter den dag stod Tord i prestens stue. «Du holder deg godt, du Tord,» sa presten, han så ingen forandring på ham. «Jeg har heller ingen sorger,» svarte Tord. Hertil tidde presten, men en stund etter spurte han: «Hva er ditt ærend i kveld?» - «I kveld kommer jeg om sønnen min som skal konfirmeres i morgen.» - «Han er en flink gutt.» - «Jeg ville ikke betale presten før jeg hørte hvilket nummer han fikk på kirkegulvet.» - «Han skal stå nummer én.» - «Jeg hørte dette og her er 10 daler til presten.» - «Er det ellers noe?» spurte presten, han så på Tord. - «Ellers er det intet.» - Tord gikk.

Atter løp åtte år hen, og så hørtes det støy en dag foran prestens kontor; ti mange mann kom, og Tord først. Presten så opp og kjente ham: «Du kommer mannsterk i kveld.» - «Jeg vil begjære lysning for sønnen min; han skal giftes med Karen Storlien, datter av Gudmund, som her står.» - «Dette er jo bygdens rikeste jente.» - «De sier så,» svarte bonden, han strøk håret opp med den ene hånd. Presten satt en stund som i tanker, han sa intet, men førte navnene opp i sine bøker, og mennene skrev under. Tord la tre daler på bordet. «Jeg skal blott ha én,» sa presten. - «Vet det nok; men han er mitt eneste barn, - ville gjerne gjøre det vel.» - Presten tok mot pengene. «Det er tredje gang du på sønnens vegne står her nå, Tord.» «Men nå er jeg også ferdig med ham,» sa Tord, la sin tegnebok sammen, sa farvel og gikk, - mennene langsomt etter.

Prestegjeld – et område, som en liten kommune

Vil ha ham over dåpen – vil ha ham døpt

Dreide huen – snudde på hodeplagget

Som ville han – som om han ville

Give Gud at – måtte Gud sørge for at (uttrykk for et ønske)

Bli deg til velsignelse – bli til lykke for deg/bli bra for deg

Hertil – til dette

Tidde – var stille

Hva er ditt ærend – hvorfor er du her?

Nummer på kirkegulvet – før i tiden ble konfirmanter rangert etter hvor flinke de var, som på en slags eksamen.

10 daler – flere tusen kroner omregnet til dagens penger

Løp hen – gikk

Ti – for

Mannsterk – med mange menn

Begjære lysning – Be presten om å fortelle folk i kirken at sønnen skal gifte seg.

Blott – bare

Vel – bra

Tegnebok – notisbok/lommebok

Fjorten dager etter den dag rodde far og sønn i stille vær over vannet til Storlien, for å samtale om bryllupet. «Den toften ligger ikke sikkert under meg,» sa sønnen og reiste seg for å legge den til rette. I det samme glir han på den tilje han står på; han slår ut med armene, gir et skrik og faller i vannet. – «Ta i åren!» ropte faren, han reiste seg opp, og stakk den ut. Men da sønnen hadde gjort et par tak, stivner han. «Vent litt!» ropte faren, han rodde til. Da velter sønnen bakover, ser langt på faren - og synker. Tord ville ikke rett tro det, han holdt båten stille, og stirret på den pletten hvor sønnen var sunket ned, som skulle han komme opp igjen. Der steg noen bobler opp, enda noen, så bare én stor, der brast - og speilblank lå atter sjøen.

I tre dager og tre netter så folk faren ro rundt om den pletten uten å ta mat eller søvn til seg, han soknet etter sin sønn. Og på den tredje dag om morgenen fant han ham, og kom bærende opp over bakkene med ham til sin gård.

Det kunne vel være gått et år hen siden hin dag. Da hører presten sent en høstkveld noen rusle ved døren ute i forstuen og famle varsomt med låsen. Presten åpnet døren, og inn trådte en høy foroverbøyet mann, mager og hvit av hår. Presten så lenge på ham, før han kjente ham, det var Tord. «Kommer du så sent?» sa presten og stod stille foran ham. «Å ja; jeg kommer sent,» sa Tord, han satte seg ned. Presten satte seg også, som han ventet; der var lenge stilt.

Da sa Tord: «Jeg har noe med som jeg gjerne ville gi til de fattige; det skulle gjøres til legat og bære min sønns navn;» han reiste seg, la penger på bordet og satte seg atter. Presten telte dem opp; «det var mange penger,» sa han. – «Det er halvparten av min gård; jeg solgte den i dag.» Presten ble sittende i lang stillhet; han spurte endelig, men mildt: «Hva vil du nå ta deg for, Tord?» - «Noe bedre.» - De satt en stund, Tord med øynene mot gulvet, presten med øynene på ham. Da sa presten sakte og langt: «Nå tenker jeg at sønnen din endelig er blitt deg til velsignelse.» - «Ja, nå tenker jeg det også selv,» sa Tord, han så opp, og to tårer rant tunge ned over hans ansikt.

Kilde:

Bjørnson, Bjørnstjerne, 2011, «Faderen», fra Bokselskap.no,
<https://www.bokselskap.no/boker/faderen/faderen>, språklig modernisert

Samtale om – snakke om
Toften – planke man sitter på i en båt
Tilje – planke i bunnen av en båt

den Pletten – det stedet
der steg – det steg
der brast – som sprakk
atter – igjen

ta mat eller søvn til seg – spise eller sove

Et år hen siden den dag – et år siden den dagen
Rusle – bevege seg
Forstue – entré (i et hus)
Trådte – kom
Hvit av hår – hvit i håret.
Der var lenge stilt – det var stille lenge

Legat – penger eller renter av penger som går til et bestemt formål.
Bære min sønns navn – stå i navnet til sønnen min.
Atter – igjen
Ta deg for – finne på

Er blitt deg til velsignelse – er blitt til lykke for deg/ har blitt noe bra for deg

